

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quomodo Deus perfectos illuminet. Cap. xxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Amos 3.

percutit, & baculo malorum affligit. Vnde ait per Amos: Tantummodo vos cognouit, id est, specialiter elegi & omnibus cognationibus terræ: idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras. An non prudentiæ gubernatoris est, imminetibus malis occurrere, & calamitates insurgentes præuenire? Sed Deus solertissimus gubernator interdum iustos tribulans, casus eorum præuenit, & ante ægrotationem prudens medicus medicamentum apponit. Quare per eundem Prophetam ait: Ecce mandabo ego, & concitiam in omnibus gentibus domum Israël, sicut concitatur in eribro. Et quæ erit, Domine, tantæ commotionis, ac tribulationis utilitas? Et non cadet, inquit, capillus super terram. Ea scilicet, quod adeptam virtutem populus mihi selectus non perdet, & nequaquam in mihi displicentiæ defleat. An non prudentiæ creatoris est, aduersis casibus aliquos interdum opprimere, ut cum præter omnem spem malis deploratis mederetur, suæ potentia, & bonitatis, & sapientiæ notionem ingerat, & non tantum ex eo, quod non permittit mala (quod minus est) sed ex eo quod ex malis bona decerpit (& quidē hoc, quia infinite bonitatis insigne, est multo gloriosius laudis & gloriæ sacrificium accipiat) sed id est sapientissime, quod colligere ex tribulationibus & aduersitatibus iustorum intendit. Quamobrem æterna veritas de magna miseria cæcæ nati interrogata respondit: Neque hic peccauit, neque parentes eius, sed pro gloria Dei, & ut manifestentur opera Dei in illo. Et Gregorius, postquæ dixit, quod alia est percussio, qua peccator percutitur, ut sine retractatione puniatur, & alia, qua peccator percutitur, ut corrigatur; & alia, qua nonnumquam quisque percutitur, non ut præterita corrigat, sed ne ventura committat, hæc subiicit: Alia quoque tribulatio est, qua quis plerumque percutitur, per quæ nec præterita culpa corrigitur, nec futura prohibetur: sed ut dum inopinata salus percussione sequitur, saluantis virtus cognita ardentius ametur; cumque innoxius flagello atteritur, ei per patientiam meritorum summa cumuletur. Est itaque benigna, & in suos valde sollicita prouidentia Dei, dum perfectos viros tribulationibus tentat; quia id agit, non ut eos flagellis contristet (quos tenerimus amore diligit) sed ut ingesta tristitia veluti aptissimo instrumento pareat illis æternæ lætitiæ coronæ. Est enim hic amor Dei erga perfectos viros (ut etiã assequutus est Seneca) amor patrius, qui non solum tenerius, verum etiam fortius amat & eos tamquam filios iam donis & beneficiis afficit, ut in verum patrem fiduciam habeant, iã doloribus & damnis exagitat, ut verum colligat robur. Tentat & probat illos tamquam generosos spiritus, quia numquam perfectæ virtutis molle documentum est. Verberat dilectos suos, ut in loco laboris aliquid patiatur, nec illud ad læuitiam Dei pertinet (qui misericors, & non læuis est) sed ad ipsorum certamen, in quo si strenuè se gesserint, & fortiores prædicabuntur, & illustriores erunt. Solidissima pars est corporis, quam usus agitauit; sic solidissima & selectissima pars Ecclesiæ, labori & angustia præbenda est, ut ab ipsa perfectè duretur. Et sancti in periclitandi assiduitate, acquirunt contemptum periculorum. Nonne sunt nauis corpora ferendo mari dura? Nonne agricolis manus trita? Nonne ad excutienda tela militares lacerti valent? An non agilia sunt membra cursoribus? & id in quoque solidissimum est, quod exercuit? Durentur ergo perfecti laboribus, qui nauiculam suam mercibus, id est, meritis pretiosis, onustam in salutis portu debent dirigere. Terantur duris operibus eorum manus, ut terram cordis sui nõ delicatè sed fortiter moueant, & ex ea fructum centuplicatum accipiant, va-

Ican. 9.

Gregor. 2.
mor. c. 11.Senec. lib.
quæro bo-
bis; viris
mala ac-
cidant,
cum sit
prouidentia.

A leant eorum lacerti ipsa assiduitate præliandi, ut non sine hostium vulnetibus sagittas in illos salutis intorqueant. Agiles ad currendum, & veloces reddantur, nõ quia prosperitatibus ligantur in terra, sed quia tentationibus & pressuris à terra excutiantur, ut non tam currant quàm volent in cælum. Isti sunt fines prouidentia Dei; quando iustos, ac perfectos sinit laboribus, & miseris affligi. Quos præuidens Moses magis elegit affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere iucunditatem. Idem omnino eligit quisque, & dicat: Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me; oleum autem peccatoris non impingat caput meum. Iustus quidem Dominus & iustitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius. Tu Domine, qui iustus es, in misericordia tua corripe me, ita labores, & tentationes temperans, ne vires meas excedentes, me à tuo amore abstrahant, increpa me doloribus, ita tamen, ut mentem meam nequaquam à spe firma deiciant. Oleum verò peccatoris, id est, mundi adulantis prosperitas, non me suis blanditiis delectet, atque demulceat. Quoniam illorum recordaris & suauissima prouidentia regis, quos benignè castigas, & probas: illorum verò obliuisceris, & quodammodo à tua cura repellis, quos implere vana & inutilia desideria permittis.

Hebr. 11.

Psal. 140.

Psal. 10.

Quomodo Deus perfectos illuminat.

CAPVT XXV.

C **IVINAM** prouidentiam erga viros perfectos & sanctos cum sole cõtulimus, cuius omne opus tribus instrumentis, luce, & calore atque occulto influxu perficitur, quo & inferiora corpora fouet, & aduersa, ac noxia pellit. Eadē sunt veluti instrumenta prouidentia Dei, quibus Sanctos ad destinatam perfectionem dicit. Nam supernaturali luce eorum mentes illuminat, & corda eorum igne sancti amoris inflammat, & absconditis quibusdam auxiliis eos ad bonum roborat, & ad omni aduersitate defendit. Quæ omnia proposito ordine enucleanda sunt, tum ut qualitatem diuinæ prouidentia erga perfectos, tum ut alia ipsorum dona insignia videamus. Principio Dominus, qui lux est, & tenebræ in eo non sunt ullæ, perfectos immensa quadam vi lucis illuminat. Quod nemo (ut puto) ambiget, qui ipsam sanctitatem ac perfectionem immensam esse lucem agnouerit. Si enim lux non esset, David propheta non diceret: Et educet quasi lumen iustitiam tuam, & iudicium tuum tamquam meridiem. Et quidem si peccatum, tenebra est, sanctitas peccatum destruens, & à cordibus sanctorum expellens, perfectio lux est. Quod & Paulus manifestè testatur, dum ait: Abiciamus opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Quæ namque sunt opera tenebrarum, nisi peccata quæ à principe tenebrarum nos instigante originem trahunt, quæ animam in tenebras numquam desituras coniciunt secundum illud: Ligatis manibus, & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores, quæ eandē scdam, obscuram ac tenebrosam reddunt. Et quæ sunt arma lucis, nisi quæ alibi ab eodem Apostolo vocantur arma iustitiæ? hæc scilicet virtutes, quæ ad statum perfectionis prouecta, vndique nos protegit, & ita protegunt, ut si velimus, facili negotio nullum ab hostibus nostris subeamus vulnus, nullum sustineamus salutis detrimentum. De his perfectionis operibus, siue de his armis lucis, inquit Chrysostr. mus: incensibili quidem armatura durum est & exosum armari; hic verò iucundum, & dignum, quod expectatur etiam. Lucis quippe sunt arma, vnde radiis

1. Ioan. 1.

Psal. 36.

Rom. 13.

Matt. 22.

2. Cor. 7.

Chrysostr.
hom. 24.
ad Roma.

solaribus

solariibus illustriorem te faciunt, multum emittentia fulgorem, atque in tuto etiam optime munitum constituant, arma, siquidem sunt, deinde & splendidum faciunt, sunt enim arma lucis.] Arma, quæ iustos, fulgidos & splendidos faciunt, necessariò sunt ex luce compacta, quia nihil, quod lux non sit, aut lucem nõ habeat, potest rem obscuram, & terram à caligine eripere, & ad claritatem reuocare. Dominus etiam ipse Iobi sapientium examinans, sanctitatis opera lucem aperte nominauit, dum in hæc verba illũ interrogat. Nosti per quam viam spargitur lux, diuiditur æstus super terram.] Hæc enim lux, quæ super terram humani cordis spargitur & hic æstus, qui super eandem terram diuiditur, non sunt aliud, quàm perfectio virtutum, quæ sicut vera lux hominem de agendis, & omittendis illuminat, & sicut verus æstus, & accidia frigus omninò consumit, & mentem ardore charitatis inflamat. Ista lux, atque iste æstus nescit humana ignorantia, per quam viam, aut spargitur in nos, aut qua mensura diuidatur, secundum illud, quod in Ioanne legimus: Spiritus ubi vult spirat, & nescis, vnde veniat, aut quò vadat. Sic est omnis, qui natus est ex spiritu.] Profectò in hac luce, quam Dominus hoc loco commemorat, sanctus pater Gregorius sanctitatem intellexit. Qui ita ait: Dic, quo ordine iustitiam meã occultis sinibus cordium infundo, cum & per accessum non videor, & tamen visibilia opera hominum inuisibiliter immuro: Cum vnã eadẽque mentem modò hæc modò illa virtute irradio: & tamen per sparsam lucem adhuc, ex parte aliqua eam in tentationis tenebras remanere permitto: Requiritur homo nesciens, per quam viam spargitur lux. Ac si aperte dicatur, dum dura corda emollio, dum rigida inflecto, dum aspera mirigo, dum frigida accendo, dum debilia roboro, dum vaga stabilo, dum mutania confirmo, intueri, si vales, incorporaliter veniens, quibus ea mentibus illustro. Hæc quippe omnia nos facta cernimus, nam qualiter intrinsecus efficiantur, ignoramus.] Si virtutis perfectio lux est, facile erit cuique huic veritati assentiri, quòd sanctorum mentes radiis sui splendoris infundat. Lux enim licet distantia quæque clarificet, at propinquiora sibi multò meliùs & perfectiùs illuminat. Quare & perfectio, quæ alios eam in sanctis considerantes mirificè decore sui splendoris oblectat, magis ipsos sanctos, in quibus est, & à quibus possidetur, veluti propinquiores illustrat.

Sed qua ratione, quo ordine Deus viros luce perfectionis illuminat? Numquid ipsi corporeis oculis maiorem, quàm alij homines, lucem aspiciunt? si hoc ita dicimus, in nos ipsa experientia reclamationat. Adversantur etiam nobis sacrarum Scripturarum pagina, quæ Tobiam, & cæcum, & corporeis luminibus orbem & sanctum, ac perfectum introducunt. Cõuincet nos mendacij Didymus, qui cæcus non solum eximia Scripturarum sciẽtia, sed eximia quoque sanctitate floruit, cui semel pro sua cæcitate aliquantum deploranti, dixit B. Antonius: Ne tristeris, quòd oculis corporalibus careas, quos muscæ & culices habent, cum tibi oculi Angelorum suppetant.] Refragabitur demũ assertioni nostræ ipsa vita multorum, quibus nec cæcitas nec aliud corporis malum impedimento fuit, quominus ad magnam sanctitatem ascenderint. Non itaque huius corporeæ lucis recordamur, cum dicimus sanctos à Deo illuminari, & radiis lucis internæ perfundi. Hæc enim lux corporeæ & exterior est, cuius Dominus non homines rãtum; verum etiam bestias rationis expertes facit participes. Sed lucem internã intelligimus, quæ interiùs cõsens veram scientiam docet, & illos, quibus seipsã

muniat, in numero sapientium ponit. Corporea lux iniquis quoque conceditur, quam, quia corruptibiles creaturas illuminat, vocare possumus lucem morietium; at spiritalis lux, qua Dominus dilectos suos docet, mentes nullo modo corruptioni subiectas, & semper duraturas illustrat, quam sine vilo timore vocamus lucem viuientium. Gregorius quidẽ ita spiritali lucem à corporali distinguit, dum ait: Lux morietium est, quam corporeis oculis cernimus. Qui autem adhuc huic mundo viuunt, luce morientium tenebescunt. Illuminantur autem luce viuentiũ, qui despecto temporali splendore ad splendorem internæ claritatis recurrunt, vt ibi viuant; vbi verum lumen sentiendo videant; vbi non aliud lumen, atque aliud vita, sed vbi ipsa lux vita sit, vbi sic nos lux exterioriũ circũscribat, vt interiùs impleat; sic interiùs impleat, vt incircũscripta exterioriũ circũscribat. Illuminatur ergo hac luce viuentium, quam tantò tunc subtiliùs conspiciunt, quantò nũc ad illam puriùs viuunt.] Mittamus igitur nunc corpoream lucem, quam beluis, & iumentis, & hominibus bonis, & malis cõmunem aspiciamus, & illam interiorem, quæ simul, & lux, & vita est, quia à vita spiritali in perfectis manat, & ad vitam eandem prouehendam tendit, diligẽter inquiramus. Quanta nimirum sit, & qualiter perfectos illuminet, & secundum scientiam humanam aliquando insipientes sapientiam compleat, & verissimè sapientes efficiat. Quæramus, inquam, quanta sit ista lux, nam si lux corporea pulchra est, atque formosa, spiritalis illam mirabili ratione pulchritudine, & decore vincit: & non minus quàm lux solis corporales oculos, ipsa dum magna est, oculos spirituales oblectat.

Dominus itaq; perfectos homines tum luce fidei, tum luce sapientie illustrat, vt agenda & vitanda peruideant: illa, vt actione impleant; hæc, vt à sua operatione dimoueant. Quæ lux, quia clarissima est, & communium fidelium lucem, ac cognitionem superat, non solum substantiam operum iustorum, & veritorum exponit, sed & minima quæ operibus adiacent, quibus optime opera bona præstantur, & mala omninò vitantur, patenter ostendit. Quare perfecti, qui sunt spirituales Nazaræi, diuino numini consecrati, non tantum vinum iniquitatis non bibunt, verum etiam vnas recetes, & passas, & quicquid ad vinum longè pertinet, & aliquem odorem malitiae, aut imperfectionis habet, suo ori non admouent. Sunt etiam velut solertissimi famuli nõ domi solum, sed conclauis Regis æterni secretissimo deputati, in quo necesse est, non vtrumque famulari, sed diligentissimè, & sine vilo defectu, aut oscitantia seruire. Ex hac illustrissima luce illa cura in bonis operibus agendis, & illa circumspectio in occasionibus imperfectionum vitandis exoritur, quam non sine admiratione in perfectis sæpè notauimus, nec sine compunctione conspeximus. Videas illos dum orant, dum psallunt, dum legunt, dũ populo Dei verbum proponunt, dum cum aliis de aliquo negotio loquuntur, & breuiter dũ aliud quid faciunt, tanta id puritate, tanta diligentia facere, vt optima optimo modo præstent, & nihil quod ad operis pulchritudinem est necessarium, prætermittant. Et sicut ille Beseleel spiritu Dei repletus, & sapientia, & intelligentia & scientia decoratus, quicquid ad vsum tabernaculi, & ministeriũ diuini cultus erat necessariũ, sapientissimè excogitauit, & quidquid mente concepit, pulcherrimè in opus produxit, & perfectissimè fabricauit: ita hi edocti luce cœlesti, quod Deo placitum, & honorificum est, prudẽtissimè excogitant, & vita, atq; operatione cõficiunt. Videas etiam illos in occasionibus labendi

Greg. lib.
23. mor. c.
9.

Iob. 38.

Ioan. 3.

Greg. 29.
mor. c. 13.

Tobia 2.

Exod. 31.

cautos,

cautos, in dictis suis, & factis, & cogitationibus circumspectos, ne in aliquod peccatum, aut in aliquā imperfectionem incurrant, quā purissimos oculos diuinæ maiestatis offendat. Nam sicut homo munditiā amantissimus, qui atramentum, & picem, & alia similia tractare compellitur, ea instrumento, & mensura distribuit, & suis digitis atrectare formidat, ne seipsum denigret, & munditiā manuum suarum inficiat: eodem modo perfecti, qui pro statu conditionis humanæ nonnumquā, inficientia tractant, id est, inter occasiones labendi aut verbo, aut opere se nolentes inueniunt, in illis tanta prudētia & circumspēctiōne se gerunt, ut nullam maculam contrahant, imō ex illis puriores, & sanctiores exeant. O quā perfectē & complet illud Apostoli documentum: Ut filij lucis ambulate (fructus enim lucis est in omni bonitate, & iustitia, & veritate) probantes, quid sit beneplacitum Deo, & nolite cōmunicare operibus infuctuosis tenebrarū, magis autem redarguite.] Ita enim viuunt, ita conuersantur, ut se filios lucis, & amatores sanctitatis exhibeant: Ita Dei voluntatem in omnibus querunt, & quid ei sit gratius examinant, ut frequentius in omnibus, aliis, & perfectius inueniāt. Ita se ab operibus tenebrarū, id est, à delictis, & peccatis subtrahunt, ut nec initium Diabolice suggestiōnis volentes patiantur, & quicquid malum est, sua conuersatione redarguant, ac reprehendant. Istam autem vitæ puritatem, à luce sanctorū cordibus immissa, procedere magnus contemplator Richardus perspicue docet, illud Danielis interpretans, ubi de Domino ait: Ipse reuelat profunda, & abscondita, & nouit in tenebris constituta; & lux cum eo est.] Sed quid, inquit, sibi uoluit, quid dicit: Et lux cum eo est? Absque dubio Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt vlla. Cur ergo non dicit, quod veraciter dicere potuit, quia Deus lux est, sed ait: & cum eo lux est? An forte hoc docere nos uoluit, quia ubi ipse per inhabitantem gratiam manserit, necessaria cognitionis lumen desesse non possit? Nam lumen quidem, quod ipse est, prout ipsum est, in hac vitæ interim videre non possumus, sed lumen quod cum ipso est, non solum ad solatium, sed etiam ad suffragium accipere cōsuuimus. Quale autem hoc lumen esse dicimus, per quod quid agere, quod vitare, quid diligere, quid odio habere, quid credere vel sperare debemus, agnoscimus? Qualis quæso est, lux ista, quæ nouit profunda & abscondita, ipso vitæ reuelante, ipso denique inspirante, qui dat sapientibus sapientiam, & sciētiam, intelligentibus disciplinam? Accipiunt itaque sancti lucem inspirationis diuinæ, quæ eos doceat, & agendis ac omittendis erudiat. Quam regius vates cognoscebat, cum Dominum alloquens decantabat: Lucerna pedibus meis verbum tuū, & lumē semitis meis.] Istud quidem verbum cordibus nostris immisum iniquis sapē non lucet, non quia ipsum lucerna non sit, sed quia omnis iniquus cæcus sit. At viris perfectis lux est, quæ & pedes affectuum dirigat, ne in lapidem offensionis impingant, & semitas sanctorum actionū monstret, ne in loca inuia periculosaque diuertant. Nec solos pedes sanctorū lux ista, & semitas illorum illustrat, sed & eorum facies miro splendore perfundit. Quemadmodum enim Moses, cum è monte descendit, faciem cornutam, id est, radiis immēsi luminis decoratam gestauit, quam filij Israel non audebant aspiciere: Ideoque velamine iniecto faciei lumen abscondebat, & ut alij accederent ad negotia tractanda seipsum illis attemperabat: Ita perfecti lumen sanctitatis in manibus, hoc est, in operibus præferunt, & lumē magnæ puritatis in facie, id est, in mente, habent, quod dum non semper ab omnibus perfecta

A exigunt, & pro bono pusillorum eis minora, & imperfectiora facienda proponunt, quasi iniecto faciei velamine abscondunt.

Non solum verò lux perfectis ad sanctē viuēdum datur, sed etiam ad sapientissimē intelligendum conceditur. Eorum enim fides donis sapientiæ & intellectus adiuta, mirum est, quā aliter, atque filij cōmunes homines, humana & diuina præuideat, & mysteria cœlestia cognoscat. Humana quippe iam non secundum externam faciem, quæ pulchra & decora apparet, sed introversus quoque aspicit, & quia ad eorum breuitatem, & exilitatem, & instabilitatem penetrat, ex corde contemnit. Diuina non quasi emittens posita, sed quasi proxima, & citò ventura cognoscit, quare illa ardentè concupiscit. Mysteria etiam cœlestia perfecti, fide quidem, dum hæc vita durat, sed (si ita loqui liceret) fide clara perlustrant. Non quia ipsorum fides clara sit, cui claritas omnino repugnat, nam (ut ait Paulus) est argumentum non apparentium:] sed quia fidei substantia seruata, ac obsecutatis, & ineuidentiæ ratione retenta, tanta sapientiæ luce roboratur, & efficacitate vestitur, ut res diuinas penè non videatur obscure proponere, sed quasi clarè & apertè enūciare. Non est facile in expertis intelligere, quomodo fides obscura, & quasi in nubilo posita hanc secum claritatem admittat, sed contemplationis gratia donati, faciliè quod sentiūt, quod experiuntur, quod veluti manibus contrectant, intelligunt. Qui dum ad diuina contemplanda rapiuntur, aliud genus cogitationis accipiunt, quod fidem quidem non destruit, sed complet, & ad sibi debitā perfectionem ducit. Sicut enim Dominus legis gratiæ promulgatione, veterem legem non soluit, sed adimpleuit; quia quod perfectionis legi defecerat, gratia suppeditauit, ita contemplationis dono fidem non soluit, sed perficit, quia omnem claritatem ei, quam sola Dei dicentis auctoritas, & non ratio demonstrat secum compatitur, tribuit. Hac ergo eximia luce perfecti illuminati; scrutantur etiam profunda Dei, & postquam humiliter & nō curiosè scrutati sunt, simplici oculo contemplationis quasi intuentur. In hoc autem suauissimo, ac fulgentissimo intuitu mirum est, quomodo admirantur, quomodo in conspectu diuinæ maiestatis stupeant, quomodo feruescant, quomodo liquefiant, quomodo ignescant, quomodo penè deficiant, & quomodo absorbeat in illis quod mortale est, ab illa vita (& hæc est Christus) quæ illos in perfectam sui imaginem, & figuram transformat. Iam ut magis videant, & perfectius sapiant, à luce in tenebras cadūt, & à sapientia in ignorantiam descendunt. O tenebræ lucidissima! ô ignorantia sapientissima, cum intellectus deficit, ut voluntas proficiat, cum cognitio fugit, ut amor totum sibi vendicat, & omnem vim mentis sibi præripit, cum transcurtis imaginibus rerum visibilibus, & inuisibilibus mens à Deo summo bono sine imagine tangitur, possidetur, obruitur, ut omnem cæcitatem, omnem duritiem, omnes defectus perdat, & saltem ad horā quasi deiformis facta, omne lumen, omnem suauitatem, & omnem donorum copiam acquirat. Non dubites, quicumque hæc legis, perfectos viros, ad hanc clarissimam lucem non semel prouehi; quæ sine argumentis, sine disputationibus, sine libris, non ad aridam, & loquacem scientiam, sed ad dulcem, & silentij amicam sapientiam efferuntur. Et licet rudes sint, & imperiti quoad humanas disciplinas, erede illos esse verè sapientes, quibus hæc lux cœlestis effulserit. Egregiè enim dixit Ambrosius: Illuminat Dominus sanctos suos, & lucet in corde iustorum. Itaque cum sapientem videris, cognosce, quia descendit

super

Ephes. 5.

Dan. 2.

Richard. li. de eruditione interioris hominis. 14.

Psal. 118.

Exod. 34.

Hebr. 11.

Ambr. in Psal. 118. serm. 17. vers. 7.

super eum Dei gloria. Illuminavit eius mentem scientiæ fulgore cognitionis diuinæ.] Hæc Dei gloria, iste diuinus fulgor perfectorum animas sapientia imbuunt, quæ & sibi, & aliis sapiunt, & non oscitando, & stertendo, sed festinando, & volando viam altissimæ virtutis arripiunt. Tu scis Domine, quia aliquos istorum homines idiotas, & ignaros vidi, & te donante non sine admiratione auscultavi, quorum ignorantiam, & ruditatem ex toto corde meis literis, & studiis prætulit. Quia quas ego diuitias verbis & scriptis euoluo, illi possident, & quod ego de vera sapientia, & perfectione cogito, & nunquam attingo, ipsi voluntatis repositorio sibi recondunt, & manibus sanctissimæ vitæ perficiunt.

Lux ista perfectis data, non tantum cælestia mysteria detegit, sed diuinas dispositiones futuras reuelat, & quæ longa post tempora euentura sunt, aliquando prædicit. Nam si lex amicitiae est, vt inter amicos sint corda parentia, Dominus, qui viros perfectos ad intimam familiaritatem admittit; ab hac se lege non eximit, & in his, quæ decent, sui cordis secreta, ab illis minimè abscondit. Num, inquit, celare potero Abraham, quæ gesturus sum, cum futurus sit in gentem magnam, ac robustissimam, & benedicenda sunt in illo omnes nationes terræ:] Ac si diceret nõ deo tam fidelem amicum celare, quod facturus sum, vt iniquitates Sodomorum & Gomorrhæorum puniam, & eorum vrbes subuertam. Hanc legem Dominus non solum cum isto patre credentium, sed cum aliis quoque perfectis sæpè seruat, dum eis multa arcana vel ad ipsos pertinentia vel ad aliorum, aut Ecclesiæ salutem spectantia detexit. Hunc sui obitus diem & horam edocet, illi suum perfectionis statum, ac prædestinationem reuelat: istum de iis, quæ agere, aut dicere, aut omittere debeat, certiore facit: alius quid ad salutem proximorum vile sit, aut quid exitium allaturum, ac tandem, quid prosperitatis, aut calamitatis sit Ecclesiæ venturum, prædicit. Quæ omnia facillimum esset, sed prolixum admodum, exemplis antiquis, atque recentibus confirmare. Ideoque Eliseus à Sunamite quaesitus & inuentus, vt filij suscitationem obtineret, dixit ad puerum suum eam à sancti viri pedibus amouentem: dimitte illam: anima enim eius in amaritudine est, & Dominus celauit à me, & non indicauit mihi.] Ac si dixisset, non solet Dominus huiuscemodi euentus à me celare, & quæ est, in mihi commendatis facturus abscondere. Quare sicut Ionathas Davidis querelas audiens, quibus Saulis ingratitude, & odiū accusabat, dixit ei: Absit, non morieris, neque enim faciet pater meus quicquam grande, vel paruum, nisi prius indicauerit mihi: hunc ergo celauit à me pater meus sermonem tantummodo? nequaquam erit istud.] Ita perfecti, filiorum Dei induentes affectum, aliquando sine vlla superbiæ nota protestantur, Deū, quem Patrem agnoscunt, nihil in aliquo negotio esse facturum, nisi prius illos in ea re necessaria doceat, & de iis, quæ oportet, erudiat. Facile enim & consuetum est illi seruos suos nutantes, & velut in ancipiti positos, eiusque voluntatem auidè quaeritantes, aut per Scripturam, aut doctrinam, aut per internam inspirationem de dubiis instruere. Dicant ergo perfecti, quod locutus est Abias ad acies Iero-boam: Est apud nos candelabrum aureum, & lucernæ eius, vt accendatur semper ad vesperam: nos quippe custodimus præcepta Domini Dei nostri.] Hæc profectò causa est, ob quam apud se candelabrum habent aureum, eiusque lucernas, quia Domini mandata custodiunt. Custodia enim mandatorum mentem nostram edocet, & à cæcitate vindictam radiis

A splendoris illustrat. Nam si declaratio sermonū illuminat, & intellectum dat paruulis,] quanto magis mandatorum executio illuminabit, & paruulos, id est, humiles, luce perfundet? candelabrum verò, quod habent hi mandata Domini custodientes, lux est supernaturalis, quæ in Dei tabernaculo, id est, in anima sibi perfectè dicata collucet. Istud candelabrum non vna tantum, sed multis lucernis constat, quia multa Dei arcana reuelat, & multarum virtutum pulchritudinem monstrat. Quas lucernas tunc non solum in mète, sed in manibus tenemus, cum iuxta id, quod cognoscimus, virtutum opera actione cõplemus. Istæ sunt lucernæ ardentes, inquit Ambrosius; quæ die ac nocte in templo Dei lucent. Si templum Dei in corpore tuo seruas, si membra tua membra sunt Christi, lucent virtutes tuæ, quas nullus extinguit, nisi earum crimen extinxerit. Si vis ergo istud candelabrum apud te habere, si cupis eius lucernas possidere, si desideras hoc lumine inextinguibili illuminari, illud non tam à libris, ab argumentis, à disputationibus petas, quàm in perfectæ vitæ, & sanctæ conuersatione conquiras. Huic namque tamquam cælo purissimo, in quo Dominus commoratur, lux perpetua promissa est, quæ hinc mentes sanctorum instruit, illuminat, extra se rapit, & post hanc vitam in lucem ineffabilem commutat, Dei faciem, quæ nostra beatitudo est, animæ luminibus obicit.

Psal. 112.

Ambrosius in
Psal. 118.
ser. 14.

Qualiter Deus perfectos inflamat.

CAPVT XXVI.

Vidimus quo pacto diuinæ prouidentiae sol, radiis suæ lucis perfectos illuminet, nunc videamus qualiter eosdem ardore perfectæ charitatis inflamat. Quod accepta similitudo à corporeo igne, cum aliquod combustibile adurit, nobis satis exponet. Consideremus enim ignem inter ligna viridia & humida positum, qui in ea suum ardorem generare nitatur. Certè in illis lignis, quoniam minus sunt apta atque disposita, non pulcherrimam flammam, sed arum fumum, sed lignorum quasi gementium stridorem, sed aqueum humorem exsuscitat. At cum iam sunt arida, & sicca, & velut calore victa, & ignis potestati subiecta, tunc fumus cessat, strepitus silet, gelidus humor fugit, & intimus ardor, pulcher splendor, & flamma efficacissima suscitatur. Mittamus nunc iniquos homines, quos nomine glaciæ, & gelu, Gregorius signatos intelligit, cum Dominus ad Iob ait: De cuius vtero egressa est glaciæ, & gelu de cælo quis genuit? Hi enim ab vtero Dei, hoc est, ab eius creatrice potentia egressi sunt, non impij, sed boni: illi verò seipos impios fecerunt, & in similitudinem aquæ cogelatae durarunt.] Mittamus, inquam, illos, & solos viros iustos sermone tractemus. Hi profectò in lignis impuribilibus & frugiferis signati sunt, quæ sancta Ecclesia tamquam bona, & fecunda terra produxit. Et vt modo de illis, non quatenus horum Ecclesiæ ornant, sed quatenus applicatur igni, eloquamur, ipsa sunt ligna iuxta Ambrosium, quæ Elias super altare composuit, & secundum figuram vnda salutaris resperfit, vt ea ignis de cælo delapsus exureret. Ipsa sunt ligna, quibus sacerdos Christus igne Charitatis enutrit, & holocausta perfectarum mærium in honorem summi Dei adolebit, atque consumet. Horum lignorum quedam humida, & minus ad ardorem suscipiendum disposita; quedam arida, & ad ignem apta reperies. Ligna humida;

Iob. 38.
Greg. 29.
mor. c. 15.3. Reg. 16.
Ambrosius.
li. de Hebraicis.
c. 22.
Leuit. 6.